

Umjesto urednikova predgovora donosimo govor pape Franje crkvenim glazbenicima na audijenciji povodom 50. obljetnice Upute o glazbi *Musicam sacram*. Nadahnutim govorom Papa je podcrtao ono što je važno za liturgijsko-glazbeno djelovanje prema uputi *Musicam sacram* te što i on sam želi reći o suvremenoj liturgijskoj glazbi i njezinu usmjerenju. Želimo istaknuti dvije važne misli Svetoga Oca: »Radi se, s jedne strane, o očuvanju i vrjednovanju bogate i raznovrsne baštine naslijeđene iz prošlosti, njezinu uravnoteženomu korištenju u sadašnjosti, izbjegavajući rizik nostalgične i 'arheološke' vizije. S druge strane, potrebno je djelovati na način da sveta glazba i liturgijsko pjevanje budu potpuno inkulturirani u umjetničke i glazbene izričaje današnjice, da znaju utjeloviti i prevesti Božju riječ u pjesme, tonove i harmonije koje će potaknuti vibracije srca naših suvremenika, stvarajući jednu prikladnu emotivnu klimu koja će probuditi vjeru i pridonijeti sabranosti i potpunomu sudjelovanju na misteriju koji se slavi.«

Govor pape Franje na međunarodnoj konferenciji o sakralnoj glazbi

Dvorana Clementina
Subota, 4. ožujka 2017.

Draga braćo i sestre, radostan sam što se mogu susresti sa svima vama koji ste došli u Rim iz različitih zemalja kako biste sudjelovali na konferenciji *Glazba i Crkva, kult i kultura 50 godina nakon instrukcije Musicam sacram*, koju organizira Papinsko vijeće za kulturu, Kongregacija za katolički odgoj u suradnji s Papinskim institutom za svetu glazbu i Papinskim liturgijskim institutom sv. Anzelma. Sve vas srdačno pozdravljam, počevši od kardinala Gianfranca Ravasia kojem zahvaljujem na njegovu uvodnom izlaganju. Nadam se da je iskustvo susreta i dijaloga živjelo u ovim danima, u zajedničkom razmišljanju o sakralnoj glazbi, a posebice o nje-

zinim kulturnim i umjetničkim aspektima te da će uroditi plodom za sve crkvene zajednice.

Pola stoljeća nakon instrukcije *Musicam sacram* konferencija je odlučila istražiti interdisciplinarnu i ekumensku perspektivu, trenutačni odnos između sakralne glazbe i suvremene kulture, između glazbenoga repertorija usvojenoga i korištenoga od kršćanskih zajednica i prevladavajućih glazbenih trendova. Od velike važnosti bila je refleksija o estetskom i glazbenom obrazovanju, bilo klera i redovnika bilo laika koji sudjeluju u pastoralnom životu, konkretno u *scholama cantorum*.

Prvi dokument objavljen na Drugom vatikanskom koncilu bila je upravo konstitucija o li-

turgiji *Sacrosanctum Concilium*. Koncilski otci uvidjeli su poteškoće vjernika u sudjelovanju u liturgiji u kojoj nisu više razumjeli jezik, riječi i znakove. Da bi se konkretizirale ideje iz liturgijske konstitucije, objavljivane su upute, uključujući i instrukciju *Musicam sacram*. Od tada, iako Učiteljstvo nije objavljivalo nove dokumente o toj temi, bilo je različitih i važnih papinskih intervencija koje su usmjeravale refleksije i pastoralne obveze.

Od velike je važnosti i pretpostavka spomenute Upute: »Liturgijski čin poprima plemenitiji oblik kad se obavlja pjevanjem, kad zaređeni službenici svakoga stupnja vrše svoju službu i kad u njemu sudjeluje puk. Tim se, naime, oblikom ugodnije izra-

žava molitva, jasnije se očituje otajstvo svetoga bogoslužja te njegova hijerarhijska i zajednici svojstvena važnost, složnim se glasom dublje zahvaća jedinstvo srdaca, sjajem se svetih stvari duše lakše uznose k višim sferama i čitavo slavlje ljepše iskazuje unaprijed ono bogoslužje koje se vrši u nebeskom Jeruzalemu. (Uputa, br. 5).

Nekoliko puta dokument, slijedeći odredbe sabornika, naglašava važnost sudjelovanja cijele okupljene vjerničke zajednice na aktivan, svjestan i potpun način te se vrlo jasno kaže: »da istinska svečanost liturgijskoga čina više ovisi o dostojnom i pobožnom obavljanju koje se obazire na cjelovitost dotičnoga liturgijskoga čina i

koje vrši sve njegove dijelove prema njihovoj vlastitoj naravi negoli o vještijem pjevanju i većem sjaju ceremonija (br. 11).

Radi se stoga iznad svega o što intenzivnijem sudjelovanju u Božjem misteriju, u teofaniji koja se događa u svakom euharistijskom slavlju u kojem se Gospodin uprisutnjuje među svojim narodom, pozivajući ga na stvarno sudjelovanje u spasenju aktualiziranom po Kristu umrlom i uskrslom.

Aktivno i svjesno sudjelovanje sastoji se, dakle, u tome da uđemo duboko u taj misterij i da ga znamo razmatrati, klanjati mu se, sabrati se i shvatiti smisao, zahvaljujući djelomično religioznoj tišini i »muzikalnosti« jezika preko kojega nam Gospodin govori. U toj se perspektivi pokreću refleksije o obnovi svete glazbe i njezinu dragocjenom doprinosu.

Jasna je dvojaka misija na koju je Crkva pozvana djelovati, pogotovo preko svih koji rade u tom sektoru.

Radi se, s jedne strane, o očuvanju i vrjednovanju bogate i raznovrsne baštine naslijeđene iz prošlosti, uravnoteženom korištenju u sadašnjosti, izbjegavajući rizik nostalgične i »arheološke« vizije.

S druge strane, potrebno je djelovati na način da sveta glazba i liturgijsko pjevanje budu potpuno inkulturirani u umjetničke i glazbene izričaje današnjice, da znaju utjeloviti i prevesti Božju riječ u pjesme, tonove i harmonije koje će potaknuti vibracije srca naših suvremenika, stvarajući jednu prikladnu emotivnu klimu koja će probu-

diti vjeru i pridonijeti sabranosti i potpunomu sudjelovanju na misteriju koji se slavi.

Dakako, susret s modernošću i uvođenje govornih jezika u liturgiju izazvali su mnoge probleme: izričaja, oblika i glazbenih vrsta. Katkad je prevladala određena osrednjost, površnost i banalnost na štetu ljepote i intenzivnosti liturgijskoga slavlja. Zbog toga različiti protagonisti iz te oblasti, glazbenici, skladatelji, dirigenti, pjevači *schola cantorum*, liturgijski animatori, mogu dati dragocjen doprinos u obnovi, posebice kvalitete svete glazbe i liturgijskoga pjevanja. Da bi se olakšao ovaj proces, potrebno je promicati odgovarajuću glazbenu izobrazbu, čak i onih koji se pripremaju da postanu svećenici, u dijalogu s glazbenim strujanjima našega vremena, s različitim kulturnim područjima u ekumenskom duhu.

Draga braćo i sestre, zahvaljujem vam na vašem sudjelovanju i angažmanu na području svete glazbe. Neka vas prati Blažena Djevica Marija koja je u *Magnificatu* pjevala o Božjoj svetosti i milosrđu. Potičem vas da ne izgubite iz vida ovaj važan cilj: pomoći liturgijskoj zajednici i Božjemu narodu da shvati i da sudjeluje sa svim tjelesnim i duhovnim osjetilima u Božjem misteriju. Sveta glazba i liturgijsko pjevanje imaju zadaću dati nam osjećaj slave Božje, njegove ljepote, njegove svetosti koja nas okružuje kao »svijetli oblak«.

Molim vas, molite se za mene. Podjeljujem vam od srca apostolski blagoslov.

Prijevod: M. Martinjak